

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglase po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Vprašanja češkoslovaške politike

H KRIZI UDRŽALOVE VLADE.

Vladna kriza je zopet opozorila evropsko javnost na Češkoslovaško, o kateri se je v zadnjem času razmeroma malo pisalo. Temu je bil vzrok nekak privilegirani položaj bratske slovaške države, ki je bila ves čas od nastanka dalje deležna raznih ugodnosti in naklonjenosti zapadnih velesil, ki so jih druge srednjeevropske in vzhodnoevropske države pogrešale. Mimo tega je pa znala tudi tako ugodno in spretno voditi svojo notranjo in zunanjo politiko, da je danes na vse strani krepka. Prihranjeni so ji bili razni pretresljaji, ki so slabili njene sosedice. V tem času se je razvila Češkoslovaška gospodarsko in finančno do velikega prospeha. Toda kriza, ki je zajela ves svet, naposled je tudi njej ni prizanesla. Banke in industrija so prišle na vrsto prve, in če bankam ne bi bila prišočila na pomoč država, bi bili polomi že doslej neizogibni.

Posledica vsega tega je bila, da se je pričelo naglo višati število brezposelnih, in danes jih je že okoli pol milijona. Druga posledica je bila seveda zmanjšanje proračuna. Uradna poročila govore sicer o mali diferenci, zasebna pa o precej večji. Pa tudi nižja uradna navedba govori še vedno o 900 milijonih kron. Železnice so zelo pasivne in redukcije osebja so neizogibne. Finančni minister dr. Trape hoče sploh pokriti večino primanjkljaja z redukcijami državnih nameščencev in njihovih prejemkov, a politična nesoglasja, v prvi vrsti strah za odgovornost, so rešitev doslej še preprečila. Kljub rekonstrukcijam in spremembam na mestu ministrskega predsedstva pa kaže češkoslovaški režim že najmanj štiri leta veliko stabilnost. Od 1. 1929. sestavlja vlade koalicijska, sestavljena iz meščanskih in socialističnih čeških strank ter nemških socialistov in agrarcev. Glavni faktor te koalicije so češki agrarci (republikanci), katerim je pripadal tudi ministrski predsednik Udržal. V opoziciji so le manjše nemške, madžarske in slovaške stranke ter komunisti, od katerih se je prav te dni znaten del vrnil k socialnim demokratom.

Agrarci in socialisti se res ne strinjajo vedno in v vseh vprašanjih, a skoraj vedno se najde kompromis, saj so češki socialni demokrati veliki patrioti in so tudi

ločeni od nemških v posebni češki socialnodemokratski stranki. Največ težav povzročajo socialne dajatve, ki so za državo ogromen pasivum in bi ga zlasti agrarci zelo radi znižali. Razumevanje v koaliciji pa je v splošnem prav dobro in bi moglo biti v tem oziru lep zgled drugim parlamentarnim državam, kjer cvete divje partizanstvo z demagogijo in vsemi ostalimi izrodki. To razumevanje je rodilo dosti pozitivnih rezultatov, prihranilo je Češkoslovaški mnogo težav, povzročilo pa je seveda tudi nekaj slabih strani, kakor koncem koncev vsako kompromisarstvo. Največ pretresljajev je v zadnjem času povzročilo seveda vprašanje redukcije državnih nameščencev in njihovih prejemkov. Vznemirilo je zlasti tiste stranke, ki imajo med državnimi nameščenci svoje volilce. Prav to je v bistvu pripravilo tudi sedanjo krizo, dasi se je uradno reklo, da gre ministrski predsednik Udržal samo zaradi »slabega zdravja«.

Mimo teh že naštetih problemov se pojavlja na obzorju še nov: razmerje med Čehi in Nemci na eni ter Čehi in Slovaki na drugi strani. Hitlerjevo gibanje v Nemčiji in Avstriji je močno uplivalo tudi na češkoslovaške Nemce, zlasti na nacionalistično mladino, ki je osonovala poleg legalnih tudi več ilegalnih organizacij s protidržavnimi cilji. To je pokazal proces proti »Volkssportlerjem«, sedaj pa proti »Jungsturmu«, ki še ni dovršen in vzbuja po vsej državi ogromno pozornost. Na drugi strani pa so se Hlinka in njegovi pričeli znova živahno gibati in zahtevajo za Slovake avtonomijo v okviru Češkoslovaške. S sedanjo ureditvijo odnosjev in uprave niso zadovoljni. Vendar se zdi, da to vprašanje še ni tako presantno, da bi se moralo že sedaj rešiti.

Sedanja kriza vlade je svojevrstna; Udržal prav za prav še ni odstopil, novi mandatar Malypetr pa že sestavlja nov kabinet. Ko bodo njegova pogajanja zaključena, bo sprememba vlade nagla. Koliko bo ta sprememba predrušila razmerje strank in politične smernice, bomo videli šele tedaj, ko bo nastopila in napovedala program. Kriza bo rešena morda še danes, če ne pa na vsak način te dni.

Fašistična proslava v Turinu

VELIKA MANIFESTACIJA OB DESETLETNICI POHODA NA RIM. — MUSSOLINJEVE POLITIČNE IZJAVE.

TURIN, 24. oktobra. V okviru proslave desetletnice fašističnega režima je prispel včeraj v Turin k svečanostim ministrski predsednik Mussolini. Pričakovala in sprejela ga je ogromna ljudska množica. Računa se, da je prisostvovalo včerajšnjim svečanostim okrog 150.000 ljudi. Mussolini je imel govor velikega političnega pomena. Med drugim je razložil svoje stališče napram eventualnemu izstopu Italije iz Društva narodov in napram drugim vprašanjem, s katerimi se je bavilo zadnje zasedanje velikega fašističnega sveta. Mussolini je izjavil, da izstop Italije iz Društva narodov za sedaj ne prihaja v poštev. Posebej je obravnaval tudi vprašanje nemške enakopravnosti v oborožitenem vprašanju in naglasil, da je nemška zahteva popolnoma pravilna, vendar pa Nemčija ne more zahtevati v času, dokler še traja razorožitvena konferenca, za sebe oborožitve v enaki višini, kakor so jo izsledila ostale velesile. Šele po-

tem, če bi se ženevska razorožitvena konferenca končala brez uspeha, bi bil umesten izstop Nemčije iz Društva narodov, ker ne bi bila izpolnjena njena zahteva po enakopravnosti.

DEFICIT »ZEPPELINOVIH« POLETOV

FRIEDRICHSHAFEN, 24. oktobra. Zrakoplov »Zeppelin« je startal k svojemu zadnjemu letošnjemu poletu v Južno Ameriko. K prekooceanskemu poletu se je vkrčalo samo 5 potnikov. Bilanca Zeppelinovih prekomorskih poletov v Južno Ameriko izkazuje zaradi krize ogromen primanjkljaj.

NEVARNOST STAVKE V ŠPANIJI.

MADRID, 24. oktobra. V Asturiji grozi izbruhiti velika rudarska stavka, v kateri bi sodelovalo 35.000 rudarjev. Vlada je takoj ukrenila potrebne korake in je posredovala, da so velika industrijska podjetja takoj naročila dobavo 100.000 ton premoga, s čemur je bila največja nevarnost za stavko začasno odstranjena.

Prava podoba Avstrije

SENZACIONALEN GOVOR KANCELARJA DOLLFUSSA V SOLNOGRADU. — AVSTRIJA ZA ZDRUŽITEV Z NEMČIJO IN OBOROŽITEV.

SOLNOGRAD, 24. oktobra. Ob navzočnosti zveznega kancelarja dr. Dollfusa, nadškofa dr. Riederja, predsednika državnega zbora dr. Rameka in drugih politikov je bil včeraj tu 21 glavni občni zbor Katoliške kmečke zveze. Najvažnejši dogodek je bil govor državnega kancelarja dr. Dollfusa, ki je obravnaval najprej važna gospodarska vprašanja, poudarjal svoje težnje po agrarni politiki in prešel nato na politiko. Dejal je med drugim:

«Verujem v Avstrijo, ker vem, da je sposobna za življenje. Če se v tem nepisno težavnem času, ko se beda vsega sveta čuti tudi pri nas, ne spremo, ampak smo služni in prepričani, da bomo obstojati le kot celota, potem bomo ostali in preživeli srečno tudi nevarno sedanost. Pa tudi o narodnih dolžnostih ni treba pripovedovati nam, stoletja starim kmetom. Živimo v državi, v kateri so vladarji nosili 600 let staro nemško cesarsko krono. Živimo v državi, ki je stoletja odbijala navale Turkov in drugih azijskih narodov. Bili smo, smo in bomo Nemci! Kljub temu pa načemo, da bi nas naši veliki bratje (v Nemčiji) sprejeli v svoje okrilje iz sočutja, temveč hočemo najprej sami urediti in utrditi svojo hišo.

Šele potem bomo kot svobodna in samostojna nemška država sledili svojemu notranjemu, iskrenemu in globokemu prepričanju.

Avstrija bo torej sama sklepala kdaj in v kakšni obliki se bo združila z Nemčijo, eno pa je že sedaj gotovo: Tako nemška kakor avstrijska politika stremita po istem cilju, po dosegu popolne enakopravnosti. Avstrija tako dolgo ne bo popustila, dokler ne bodo zabrisani zadnji sledovi mirovniških diktatov in ji bo zopet vrnjena pravica prosto odločati o svoji obrambni moči. Avstrija hoče prej ali slej zopet uvesti obvezno vojaško službo potom rekrutacije in tako ustvariti vojsko, ki bo ustrezala vsem zahtevam njene varnosti.

Nadalje je kancelar naglasil, da more izvesti vse to le močna vlada, ki ne bo odvisna od parlamentarne konstelacije. Naposled je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva vlada močne roke z neomejenimi pravicami, kakor tudi pravica, da se sme Avstrija oborožiti in sama odločati v vseh svojih zadevah. Zborovanje je vzbudilo v političnih in diplomatskih krogih veliko senzacijo in vznemirjenje.

Hrvatska za državno politiko

USTANOVNI OBČNI ZBOR BANOVINSKE ORGANIZACIJE JRKD V ZAGREBU. NAD 100.000 ORGANIZIRANIH.

ZAGREB, 24. oktobra. Včeraj dopoldne je bila v veliki dvorani Glasbenega zavoda v Zagrebu prva banovinska skupščina JRKD za vso savsko banovino ob veliki udeležbi članstva in somišljenikov. Navzočih je bila nad 1000. večinoma kmetijskih delegatov, zbrani pa so bili tudi vsi poslanci in senatorji savske banovine ter ministri Demetrovič, Pogačnik in dr. Kraljevič, ki so obenem poslanci treh okrajev savske banovine ter minister dr. Kramer kot generalni tajnik nove jugoslovanske vsedržavne stranke. Navzoči so bili med drugimi odličnimi gosti še predsednik senata dr. Pavetič, podpredsednik narodne skupščine Kovačević in ban savske banovine dr. Perović. Zborovanje je otvoril predsednik začasnega banovinskega odbora, bivši minister dr. Šurmin,

njegovemu pozdravnemu nagovoru pa je sledilo poročilo tajnika, poslanca Kovača o gibanju in razvoju nove stranke v savski banovini, kjer je včlanjenih doslej že nad 100.000 zavodnih in odločnih članov. Za predsednika banovinskega odbora je bil nato soglasno izvoljen dr. Šurmin, za podpredsednika pa župnik Matica in dr. Metikoš. Presrečno pozdravljen je poročal o nalogah in ciljih JRKD minister dr. Kramer, govorila pa sta za njim še podpredsednik narodne skupščine Kovačević in minister za poljedelstvo Demetrovič ter je bila poslana Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka, predsedniku glavnega odbora JRKD Uzumoviću pa brzojaven pozdrav. Po govoru poslanca dr. Špinčiča je bilo zborovanje zaključeno.

Proces proti Kokanoviću

BEograd, 24. oktobra. Beogradska »Politika« poroča, da je banjaška policija včeraj na odredbo okrožnega sodišča v Bihaću, aretirala bivšega narodnega poslanca Čedo Kokanovića in ga pod močno eskorto prepeljala v Bihać. Jutri se bo pričela proti poslancu Kokanoviću pred bihaškim sodiščem razprava glede štirih tožb, ki jih je dvignilo tamkašnje državno pravdnitvo proti njemu zaradi mnogoštevilnih kaznivih dejanj. Proces bo trajal nekaj dni. Kokanović je v glavnem obtožen zaradi raznih nezakonitosti, ki jih je zagrešil v konfliktnih s policijskimi oblastmi.

SPORAZUM O KLIRINGU Z ITALIJO

RIM, 24. oktobra. V soboto zvečer je bil podpisan sporazum o kliringu med Jugoslavijo in Italijo. Kliring bo omogočil, da bodo naši izvozniki na

podlagi tedenskih obračunov hitreje in lažje prišli do svoje valute. Računi se bodo vodili v Italiji pri »Istituto nazionale per cambi con estero«, pri nas pa pri naši Narodni banki.

BOLJŠEVIŠKA PROPAGANDA SE SELI.

STOCKHOLM, 24. oktobra. Že več mesecev se opaža na Švedskem invazija velikega števila sovjetskih trgovinskih delegatov, kontrolorjev itd. Zdi se, da je ta invazija pojasnjena s poročilom iz Moskve, da so sovjeti sklenili prenesti centralni urad za propagando v tužni iz Berlina v Stockholm, kjer ima sovjetska trgovinska delegacija diplomatsko imuniteto.

NOVE VOLITVE NA IRSKEM?

DUBLIN, 24. oktobra. De Valera je izjavil, da se brez vprašanja volilcev ne bo ločil od angleškega imperija.

Dnevne vesti

Pomožna akcija jugoslovanskih emigrantov v Mariboru

Prošli petek je bivša pomožna akcija »Jadrana« razširila svoj delokrog. V novi odbor so vstopili zastopniki društva Jugoslovanska Matica, Narodna Obrana, Koroški klub in Nanos. Odbor si je nadel nalogo, da v najkrajšem času uredi najnujnejše potrebe in nudi prvo pomoč številnim beguncem, ki jih je pregnal fašistični teror iz lastnih domov. Narodna dolžnost vsega našega občinstva je, da to akcijo podpira. Ne sme se več dogajati, da se mora begunec vračati nazaj v Italijo, kjer ga čaka preganjanje in ječa. Ne sme se več ponoviti primer Gortana, ki ni našel v novi domovini ne dela na pomoči. Tudi iz Maribora je morala cela družina oditi nazaj v ječo. Posebno se ne sme dogoditi to v Mariboru, kjer je še danes nastavljenih toliko tujcev, ki se smatrajo za gospodarje. Pomožna akcija bo skušala zaposliti predvsem tisti brezposelne, ki nimajo ne kruha in ne strehe. Apelira na pomoč vseh, ki kljub težki krizi in splošni brezposelnosti še vedno lahko dosežejo, da se zaposli naš človek. Nadalje bo preskrbela pomožna akcija prenočišča, kjer bodo begunci našli vsaj nekaj strehe v prvi sili. Pozimi se bo odprla tudi primerna ogrevalnica. Uspeh te humanitarne akcije pa je v prvi vrsti odvisen od odziva in pomoči, ki jo bomo našli pri občinstvu. Zlasti Primorci in Korošci so dolžni, da priskočijo na pomoč. Maribor do danes še ni odredel, ko se je pozivalo na socialno pomoč najrevnejšim in prepričani smo, da tudi v bodočnosti ne bo!

Promocija. V ponedeljek 31. t. m. bo promoviral na zagrebški univerzi za doktorja vsega zdravilstva član akademškega društva »Triglava« g. Borut Vrščaj, sin upokojenega šolskega nadzornika v Mariboru. Čestitamo!

Iz policijske službe. Nadkomisar pri tukajšnjem predstojništvu mestne policije g. Ivan Zetkovič je imenovan za ukrajnega načelnika v Koprivnici, kjer bo obenem prevzel tudi posele šefa tamkajšnje policije. K lepemu imenovanju naše iskrene čestitke!

Nova krajevna organizacija JRKD, že dvaindvajseta v mariborskem levem okraju, se je ustanovila včeraj pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah. Po maši je bilo veliko javno zborovanje, katerega se je udeležilo okrog 150 moških in fantov, katerim je narodni poslanec gosp. dr. Pivko poročal o perečih vprašanjih, jim dajal pojasnila na razna vprašanja. Zborovanje se je udeležil tudi gosp. dr. Milan Gorišek od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. Po zborovanju se je ustanovila krajevna organizacija JRKD za Sv. Anton in okoliške vasi. Za predsednika je bil izvoljen župan g. Zimič.

Napredek naših strelcev. Včeraj dopoldne sta strelski družini v Podovi in pri Sv. Marjeti ob Pesnici slovesno otvorili svoj lastni strelišči. Pomembne slavnosti se je povsod udeležilo častno število strelcev in drugega občinstva, ki so ga domačini lepo sprejeli in navdušeno pozdravili. Pri obeh otvoritvah je imel polkovnik g. Božo Putnikovič primerne nagovore, v katerih je poudaril važnost strelskega sporta in navduševal navzoče strelce, ki so govornika za njegova izvajanja nagradili z burnim aplavzom. — Obema strelskima družinama, podovski in šmarjetski, želimo najlepših uspehov in napredka!

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 84. številki: zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obmejni četi; pravilnik o mešanju špirta z bencinom zaradi proizvajanja sredstva za pogon motorjev; pravila prodajne centrale za špirit; sredstva za denaturiranje špirta, namenjenega za pogon motorjev; razglas Narodne banke glede ponarejenih tisočdinarskih bankovcev; spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju banovine ter razne objave iz »Službenih novic«.

Pevska družina Stevana Mokranjca, ki je na veliki turneji po Jugoslaviji in ki bo nastopila drevi tudi v Ljubljani, ne pride v Maribor, kakor je to prvotno nameravala.

Pomožna akcija stopa zopet na plan. V četrtek 27. t. m. ob 18. uri bo v mestni posvetovalnici seja odbora Pomožne akcije s sledečim dnevnim redom: Obnoveitev pomožne akcije in sprejetje zadevnega pravilnika ter predlogi.

Končni ugotovitveni narok o konkurzni masi Kmetijske eksportne zadruga v Mariboru. Danes dopoldne je bil pred tukajšnjim okrožnim sodiščem končni ugotovitveni narok o konkurzni zadevi Kmetijske eksportne zadruga v Mariboru. Navzočih je bilo okrog 50 upnikov. Ugotovljenih je bilo nad 20 milijonov terjatev, ki jih zahteva okrog 4200 bivših zavarovancev. Obstoja pa dve vrsti terjatev, in sicer terjatve za izplačilo neplačanih posmrtnin in terjatve za povrnitev vplačanih premij. Terjatve vplačanih premij se v celoti priznavajo, dočim so bile terjatve za neizplačane posmrtnine odklonjene, ker po zavarovalnem zakonu zadruga ni imela pravice do zavarovalnih poslov. Vrednost konkurzne mase znaša okrog milijon in pol dinarjev, priznane terjatve pa dosegajo dva in pol milijona, ter bo predvidoma dosežena 40-odstotna kvota.

Kmetje si pomagajo sami. Nobenega stanu ni današnja kriza tako občutno zadelala, kakor prav našega kmeta, ki išče vsemogoče izhode, da si pomaga sam. Akcija, ki jo je pokrenila Vnovčevalnica kmetijskih pridelkov za Ptujsko polje s sedežem v Račah, je v sedanjih krizi praktičen problem reševanja prodaje kmetijskih pridelkov. Ker Vnovčevalnica ni mogla letošnjo jesen prodati krompirja doma, si je uredila v Beogradu na Cvetnem trgu svojo stojnico, kjer je že prvi dan popoldne prodala nad 4000 kilogramov krompirja. Beograjčani so veseli štajerskega krompirja, naši kmetje pa so zadovoljni s kupčijo, ki bo nedvomno dobro uspevala.

Rešimo spomenike slovenskih mož! Pokopališče na Grčni pri Gorici bo pokopališka uprava prestavila na drug kraj in je izdala poziv, naj se spomeniki odstranijo, oziroma prenesejo najkasneje do 10. novembra t. l. Med drugimi gre za spomenike dr. Josipa Lavriča, dr. Ivana Dermote, prof. Franceta Eriavca, prof. Ivana Jenka ter ravnatelja Franceta Ferfile. V ta namen se je osnoval v Gorici poseben odbor, ki bo preskrbel za prenos spomenikov in ostankov slovenskih mož na novo pokopališče ter prosil in poziva vse sorodnike, prijatelje in znance imenovanih, da prispevajo vsak po svoji moči za kritje stroškov, ki so preračunani na okroglo 10.000 Din. Prispevke pošljite na naslov: Dr. Henrik Tuma, odvetnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13, in sicer najpozneje do 5. novembra t. l.

Učiteljsko slavje v Mariboru. Dne 5. novembra t. l. prihiti v naše mesto na učiteljsko slavje nad 80 članov Učiteljskega pevskega zbora in mnogo drugega učiteljsva iz vse Slovenije. Da jim vsaj nekoliko izkažemo svoje gostoljubje in ker bo v tem času v mestu mnogo tujcev radi razstav in drugih prireditev, jim želimo poskrbeti brezplačno ali vsaj cenena prenočišča za eno noč. V ta namen prosimo gostoljubne Mariborčane, da nam samo za to noč odstopijo brezplačno ali pa vsaj za nizko ceno po eno ali več postelj. Sporočila z naslovom in eventuelno ceno blagovolite poslati na naslov: Učiteljsko društvo za mesto, III. deš. š., Maribor.

Iz društva stanovanjskih najemnikov. Društveni upravni odbor ima jutri v torek ob pol 19. uri važno sejo v dyorani Nabavljalne zadruga na Rotovškem trgu. Odborniki pridite vsi! — Tajnik.

Opozorilo vinogradnikom. Pripravljani odbor prireditev in razstav »Maribor v pesmi« poziva vse vinogradnike, ki so prejeli od njega prijave za razstavo, da jih pošljejo na njegov naslov najkasneje v dveh dneh in najnavedejo, če se razstave udeležijo. To je nujno zaradi tega, da bo mogel odbor upoštevati vse prijave in pripraviti vse potrebno.

Zahvala. Mariborski odvetniki so pri nabiralni akciji za počastitev spomina blagopokojnega in velezaslužnega g. dr. Oskaria Deva darovali med drugim tudi pevskega zboru mariborske Glasbene Matice znesek 780 Din. Pevski zbor izreka tem potom darovalcem za učinkodušen dar iskreno zahvalo.

Opozorilo trgovskim potnikom in javnosti. Združenje trgovcev v Mariboru še vedno prejema od strank pritožbe, da jih obiskujejo mnogi naši in tuji potniki in jim pod različnimi pretvezami vsiljujejo naročila raznega blaga, manufakture, perila, pisarniških potrebščin itd. in, ko se stranke prepričajo, da so bile opeharjene, nočejo dotične tvrdke vzeti odpovedi naročila na znanje. Združenje trgovcev opozarja občinstvo, da so take kupčije nezakonite, ker smejo trgovski potniki obiskovati samo trgovce, ne pa privatnih strank. Ako torej od takega potnika naročeno blago ne ugaja, se brez vsake nevarnosti lahko zavrne ter se ni treba ozirati na nikake grožnje. Člen 145. novega obrtnega zakona predpisuje, da so opravila trgovskih potnikov, sklenjena z osebami, pri katerih po zakonu ni dovoljeno iskati naročil, nična, se ne morejo iztožiti in bi moralo sodišče vsako tako tožbo zavrniti kot nedopustno.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Jesenje bo potom licitacije 14. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani. (Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Pri pokvarjenem železcu, zoper nem okusu v ustih, glavobolu, vročini, zaprtju, bluvanju, driski, učinkuje že kozarec naravne »Franc-Jozefove« grenčice, sigurno, hitro in prijetno.

Zalostna smrt starke. Ko je pretekli ponedeljek nameravala prekoračiti železniško progo na prelazu v bližini Murske Sobote 77letna žemica Marija Mevlčova, ni opazila vlaka, ki je v tistem hipu pridrvel iz Beltincev in jo podrl ter vlek 18 metrov s seboj. Ko je strojevodja vlak ustavil, so izvlekli izpod kolesja starko že mrtvo.

Dve nesreči. Na Ptujski cesti je v bližini Maribora povozil avtomobil tvrdke Goleš 23letnega delavca Ivana Lenarta od Sv. Mariete na Dravskem polju. Podrl ga je na tla s tako silo, da si je Lenart zlomil levo roko v zapetju. Z voza pa je padel 9letni sin delavke Franc Krajin iz Gornjega Dupleka in si zlomil levo nogo nad kolonom. Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnišnici.

Prijet žepar. V soboto dopoldne je med nakupovanjem živil na Glavnem trgu nenadoma občutila zasebnica Marija Pšeničnikova, da ji sega neka tuja roka v žep, hoteč se polastiti njene denarnice, v kateri je imela okrog 100 Din gotovine. Obrnila se je in opazila nekega možkega, ki je skušal z denarnico izginiti v množici. Naglo mu je sledila in ga izročila bližnjemu stražniku. Policija je ugotovila, da je to znani prijatelj tuje lastnine Andrej Hajdinjak iz Pribislavcev pri Čakovcu in ga je po zaslišanju izročila sodišču.

Ukraden nahrbtnik. V neki hiši v Vetrinjski ulici se je mudil v soboto popoldne po opravih železničar Ludvik Juraj iz Ljubljane. Med tem je pustil svoj zeleni nahrbtnik z nekaj kilogrami kostanja v veži. Ko se je kmalu vrnil in hotel vzeti nahrbtnik, je opazil, da mu ga je že nekdo odnesel.

„SLAGER“ nas razveseljuje,
po dinar plošče posojuje!

LJUBLJANA CELJE MARIBOR
Gledališka 4 Aškerčeva 3 Slovenska 18

Vse pride na dan. Studenskim orožnikom je prišlo na uho, da je v soboto 8. t. m. napadel neki Milan P. samsko delavko Alojzijo Ž., ko se je sama vračala z dela domov. Zvedeli so, da jo je počakal v poznem mraku omenjenega večera na kraju, kjer se odcepi cesta proti Pekram in planil nanjo z odprtim nožem ter zahteval od nje najprej denarja, potem pa jo podrl na tla in zlorabil. Nesrečna delavka je zbolela in ni mogla drugi dan na delo v tovarno, kjer je bila zaposlena ter je tako izgubila tudi službo. Ko so se preteklo soboto oglasili pri njej orožniki je potrdila, da je vse resnično, kar govore ljudje, ko pa so prišli k Milanu P., je skušal vse tajiti. Pri soočbi je Alojzija Milana točno spoznala, zato so ga orožniki odgnali v zapore tukajšnjega sodišča.

Vroča kri. Sinoči so se stekli delavci v neki gostilni na Tržaški cesti. Nekdo je segel celo po nožu in zabodel 30-letnega Avgusta Nerata v pleča in ga hudo ranil. Nerat je moral iskati pomoč v bolnišnici!

Narodno gledališče

Repertoar.

Ponedeljek, 24. oktobra. Zaprt.

Torek, 25. oktobra ob 20. uri »Dve nevesti«. Red A.

Sreda, 26. oktobra. Zaprt.

Četrtek, 27. oktobra ob 20. uri »Friderika« ab. C.

Iz gledališča: V torek, 24. tm. se ponovi zabavna Golarjeva gorenska veseleogra »Dve nevesti« za red A. — »Friderika«, divna Leharjeva opereta, ki je pri obeh dosedanjih uprizaritvah izvrstno uspela, se ponovi v četrtek 26. tm. za red C. Kot prihodnja dramska premiera se pripravljajo Kreitovi »Celjski grofje«, zgodovinska drama, ki obravnava dogodke poslednjih Celjskih na posevem drugačen način, kot pisatelj dosedanjih del o Celjanih. Režira J. Kovič.

Otvoritev glasbene sezone

Lehar: Friderika.

Libretista L. Herzer in F. Löhrner sta zajela mladostno ljubezen velikega pesnika J. W. Goetheja do Friderike Brionove, hčerke sesenkejskega pastora Johanna Jakoba Briona, in Lehar je iz tega napravil tridejansko opereto »Frideriko«, ki je dosegla po svetih lepe uspehe in je uspela tudi v soboto našem odru, igrana sploh prvič na slovenskih tleh. Zrežiral in insceniral jo je z velikim okusom in resnim razumevanjem g. VI. Skrbinšek v mejah naših finančnih možnosti, glasbeni part je pa naštudiral in delo dirigiral g. L. Herzog. Čutila se je povsod skladnost orkestra, zbora in solistov. Naše ozke razmere so pa povzročile, da nekatere pevске partije niso prišle tako do izraza, kakor bi si želeli. Vendar moramo reči, da je »Friderika« lep uspeh našega ansambla, orkestra, solistov in dirigenta. Posebno ugodno se je čutila tudi uvrstitev harfe v orkester.

»Friderika« je na meji med opereto in opero, tako po libretu kakor po glasbi, ki je večinoma vseskozi seriozna. Ima globoko in fino ouverturo, čuvstvene soie, duete itd. in se odlikuje po znani Leharjevi melodioznosti. Menda se občinstvo v letos prvič razprodanem gledališču prav zaradi tega spočetka ni moglo prav znajti in se je ogrelo šele proti koncu prvega dejanja, dočim je potem nagradilo zlasti Frideriko in Goetheja z navdušenim odobravanjem. G. Sancin je moral tudi ponavljati. Z ulogo Goetheja si je pridobil novih simpatij in dokazal, da je v resnejših, bolj opernih vlogah najbolj doma. Glasovno lepo napreduje in tudi igralsko se uživlja. Prav tako odlična je bila gđ. Udovičeva kot Friderika. Glasovno izvrstna, igralsko globoko čuvstvena in zunanje ljubka je dosegla uspeh, ki ga lahko uvrstijo k svojim najboljšim. Ga. Savinova, ki je vskočila namesto gđ. Barbičeve, je pokazala, da je univerzalno uporabljiva moč; kot Friderika sestra Salomeja je »dobro odrezala«.

Pa tudi vsi ostali so pripomogli, da je »Friderika« v celoti dobro uspela. Karakterno so bili več ali manj dobri vsi, pevsko so storili po svojih močeh svojo dolžnost. Podali so: wimarskega kneza g. P. Kovič, Briona g. Furjan, Brionavko gđ. Kraljeva, studente gg. Daneš (Weygand) Harastovič (Lenz), Gorinšek, Tovornik in Blaž; stotnik je bil g. Grom, gospa Schöllova ga. Dragutinovičeva, gospa Halmova ga. Zakrajškova, Liselotta ga. Gorinškova, Babetta gđ. Križajeva, služkinja gđ. Starčeva, (ki se je v zadnjem dejanju pozabila postarati), poštar g. Rasberger, kmet g. Skrbinšek in sluga g. Wilhelm.

Pri prehlajenju, hripju, vnetju v vratu, otekljih mandljih, živčnih bolečinah in trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanjo izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franc-Jozefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franc-Jozefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franc-Jozefova« grenčica se dobi v vseli lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

Gospod Svengali priredi dva eksperimentalna večera v »Veliki kavarni«, in sicer v sredo 26. in v petek 28. t. m.

Mlečna akcija

Več mleka kot lani na mariborskih šolah.

Že drugo leto pije šolska mladina v Mariboru svojo vsakdanjo porcijo toplega mleka za dopoldansko malico. Kljub hudi krizi se nam je posrečilo vztrajati pri razdeljevanju mleka po šolah, da, še celo pomnožilo se je število porcij, katere prejemajo šolarji. Poleg sredstev Zdravstvenega doma je tudi mestna mariborska občina uvidevno priskočila na pomoč tej prekoristni akciji, za kar naj ji bo izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala v imenu šolske dece. Tako prejema vsak dan 450 otrok svojo stekleničico toplega, pasteuriziranega mleka popolnoma brezplačno. Seveda so to sami izbrani revni in telesno šibki otroci. Okrog 350 otrok pa prejema mleko proti plačilu. Vsega mleka se popije v mariborskih šolah vsak dan 800 porcij, kar znaša približno 200 litrov. Število porcij se je torej dvignilo od lani za približno 200 na dan.

Mleko je prvovrstne kakovosti, pridobivano pod higienskimi okoliščinami in pod stalnim nadzorstvom tukajšnjega Zdravstvenega doma. Krave so bile pod nadzorstvom in v prisotnosti vodje Zdravstvenega doma cepljene s tuberkulinom podkožno in bile spoznane, da so zdrave. Vsaka na novo nabavljena krava mlekarica se preiskusi potom omenjene reakcije, če ni tuberkulozna. Mleko je to-

rej v tem pogledu brezhibno. Pa tudi osebe, ki imajo posla z mlekom so preiskane in je ugotovljeno, da nimajo infekcijskih bolezni. Tudi ostale lastnosti mleka se v Zdravstvenem domu stalno kontrolirajo, tako glede maščobe, ki je je stalno nad 3.5 in mnogokrat preko 4%. Čistota in število bakterij, kislost in ostale lastnosti mleka so pod stalno kontrolo.

Vse mleko se v domu takoj ob dovozu pasteurizira, nato primerno ohladi in nalije v stekleničice za vsakega učenca posebej. Stekleničice se polnijo po cevi direktno iz pasteurizacijskega kotla, in nato s čisto lepenko pokrijejo. Po 25 steklenic je postavljenih v poseben za te svrhe napravljen zaboj. Polni zaboji se postavijo na avto in razvozijo po šolah. Do desete ure dopoldne ima že vsak železodček svojo toplo malico. Otroci popijejo z velikim apetitom težko pričakovano malico, tekne jim zelo, in kar je glavno, tudi zelo koristno.

Nedvomno bi se iz tega začetka lahko razvilo vsesplošno pitje mleka za dopoldansko malico; več tisoč porcij dobre, zdrave hrane bi posrebovala mariborska šolska deca; pa žal današnji časi ne dopuščajo še tako malih izdatkov. In tako je marsikateri železodček v znamenju štednje.

Dr. J. V.

Sport

Tekmovanje za nogometno prvenstvo Slovenije

PRESENITLJIVI REZULTATI. RAPID SIGUREN FAVORIT ZA PRVI RED.

SK Železničar: ASK Primorje 2:2 (2:0).

V borbi za prvenstvo LNP je odigral SK Železničar včeraj na igrišču ISSK Maribora svojo tretjo tekmo, in sicer proti Primorju.

Moštvi sta nastopila v postavah: Železničar: Pišof, Wagner, Bačnik, Ronjak, Frangeš, Glavič, Pezdicek, Pavlin, Efferl, Golinar, Konrad. Primorje: Mika, Svetič, Hassl, Šinkovec, Slamič, Pišek II, Jug, Jež, dr. Buljevič, Vrhovnik, Uršič.

V obeh je bilo torej nekaj novincev. Moštvo Železničarja se je v splošnem obneslo toda manjka mu še marsičesa, da bo sposobno za reševanje težjih nalog. V prvem polčasu je predvedlo igro polno zanosa in poleta, toda v drugem je večina igralcev popustila. Dobili smo vtis da manjka kondicijski trening in zato fantje ne vzdržijo do konca. Najboljšo formacijo so imeli Železničarji v dobro razpoloženi ožji obrambi. Oba branilca sta precej sigurna, toda v zadnjih tekmah malce preostra. Pišof tokrat ni mogel popolnoma zadovoljiti. Bil je zlasti v prvem polčasu nesiguren. V haljih je bil prav dober Frangeš, ki je »svojemu« krilu preprečil vsak resnejši podvig. V celoti je bila srednja linija v prvem polčasu na mestu. Pozneje se je razdrla in se z izjemo nekaterih potez, ni mogla povzpeti do dominantne vloge. Napad je bil ostro in nevarno orožje moštva, dokler ga ni nasporna obramba zmrvila. Zelo dobra sta bila Pezdicek in Pavlin. Ostali trije napadalci niso storili mnogo. Škoda, da

napadalna vrsta ni ohranila do konca višine prvega polčasa.

Primorje mora govoriti o sreči, da je rešilo vsaj eno piko. Imelo je gotovo; zlasti v drugem polčasu, dober del igre v rokah, toda ne razpolaga z napadom, ki bi si smel ustvarjati situacije in jih tudi ustvarjati. Če bi bil trčil na rutiniranega nasprotnika, bi bil brez dvoma odšel z igrišča brez slave. Njegova dobra vrtilna je rutina, z njo si je pomogel po debaklu prvega polčasa. V napadu ima Primorje prav za prav le dva polnovredna igralca. Sta to Uršič in Jug. Od obeh zvez je bil Jež nevarnejši. Krilci so prišli v formo šele v drugem polčasu. Branilca sta bila dobra in zanesljiva v čistih situacijah, ko pa so bile situacije kočljivejše, sta izgubljala odpornost, zlasti Hassl. Mika ni vratar velikega formata.

V splošnem je bila tekma živahna in zanimiva. Posebej pa je treba naglasiti, da je Primorje prijetno presenetilo, ker so njihovi igralci opustili sirovo igro. Igralo je bolj fair kot domačini.

Goli so padli: v prvem polčasu v 15. minuti po Efferlu iz kornerja in v 16. minuti po Pavlinu, v drugem polčasu je bil v 1. minuti Vrhovnik uspešen in v 29. minuti je postavil Jug iz prostega strela končni rezultat 2:2.

Sodil je g. Lepac iz Zagreba v splošnem dobro.

Pred tekmo je načelnik SK Železničar izročil igralcem Pavlinu, Pezdicku in Konradu, ki so odigrali stoto tekmo za svoj klub, lepa spominska darila.

A. N.:

O šoli

(Profesorjem je čitanje tega listka prepovedano.)

Mirko Veselič je rad smešil vse, kar je pravično in pravilno. Ko so nekoč za šolsko nalogo dobili temo: »O šoli«, je zapisal:

V šoli je dvoje vrst ljudi. Eni so pametni, resni in nezmotljivi odrasli moške — navadno se jim pravi gospodje profesorji. Druga vrsta ljudi pa pravzaprav niso ljudje — to so otroci, dijaki — bitja brez svobodne volje, brez misli, brez vseh pravic in brez svoboščin — navadno se jim pravi šmrkavci. Prva kasta je kasta vladarjev. Vsak mesec dobivajo plače, naslove, pohvale in odlikovanja. (Če kaj od tega ne dobe, ima višja sila prste vmes). Druga kasta je kasta tlačanov. Za svoje delo, svoje misli in svoja dejanja dobivajo vsak mesec cveke (po potrebi lesene, železne ali je-klene) — potem pa še graje, ukore in že-

še ne zadostuje — prisilno delo in ječo.

V šoli so tudi nekaki napol svobodnjaki (na te sem skoro pozabil) — zgornja kasta jim pravi odličnjaki (nekako šolsko plemstvo), spodnja kasta pa jim pravi štukerji. (Kaj ta izraz pomeni, znanost še ni točno dognala.)

Šole so nekakšne tovarne za izdelovanje dobrih državljanov. Ko ubijejo vse pametne misli, vso svojstvenost in vse življenje, izroče svojim izdelkom polno papirja, dobro opremljeno s kolki, podpisi in štampiljkami, ter jim izjavijo s ponosom, glorio in čestitkami, da so sedaj zreli in da lahko prično samostojno življenje.

Ta bitja, ki so bila proglašena za zre-la — za može, se sedaj ogledujejo in ker ne vidijo nobenih izprememb, se napijo, kadé in nosijo palice. Gredo tudi v kavarne in berejo časnike in časopise. Vpišejo se tudi na univerzo in dobe tam zopet vsemogoče listine. Zakaj so bili proglašeni za zrele, pa ne doženejo nikoli. (Mogoče bodo to kedaj astrologi razbrali iz zvezd!)

SK Svoboda 1:SK Železničar 4:1 (3:0).

V predtekmi sta se srečala v prijateljski tekmi prvo moštvo Svobode in rezerva Železničarja. Zmagali so zaslužno Svobodaši s 4:1. Sodil je g. Mohorko.

V tekmovalju za mladinski pokal MO sta se včeraj dopoldne srečali na igrišču Železničarja mladini Železničarja in Rapida. Zmagali so Železničarji s 3:0 (2:0). Na igrišču Maribora pa je mladina ISSK Maribora porazila mladino Svobode v razmerju 7:0 (4:0).

Lep uspeh Rapida v Čakovcu.

V Čakovcu se je včeraj odigrala prva kvalifikacijska tekma med Čakovečkim SK in Rapidom, ki se je končala z zmago Rapida 5:2 (4:0). Sodil je g. Ochs iz Celja tako slabo, da je Čakovečki SK proti verifikaciji tekme vložil protest pri LNPju. Nerazumljivo je, zakaj LNP delegira k važnim tekmami nezmožne sodnike. O g. Ochsu je znano, da ne zna soditi težjih tekem, kljub temu pa ga LNP še naprej delegira. V interesu nogometnega sporta je, da vodijo tekme

zmožni sodniki, ker slabi sodniki povzročajo samo nevoljo in turbulentne scene med igralci in gledalci.

Ostale nogometne tekme.

Zagreb: Concordia: Jugoslavija 6:1 (3:0). Tekma za državno prvenstvo.

Beograd: Hajduk:BSK 3:1 (2:1). Tekma za državno prvenstvo.

Celje: SSK Celje:Slovan 1:0 (0:0). Kvalifikacijska tekma. Olimp:Jugoslavija 4:2 (1:1); Atletiki:SK Laško 10:1 (5:0). Prvenstveni tekmi.

Juniorsko plavalno tekmovanje za državno prvenstvo razveljavljeno!

Upravni odbor Jugosl. plavalne zveze je razveljavil zmago Ilirije na plavalnem tekmovanje juniorjev za državno prvenstvo s 6 proti 5 glasom.

ZKD teniški prvak Jugoslavije.

V Zagrebu se je včeraj odigral finale v tekmovalju za teniško prvenstvo moštvev, in sicer med Zagrebškim klizačkim društvom in Šumadijo iz Beograda. Zmagali so Zagrebčani v razmerju 6:1.

Sokolstvo

Narodni praznik pri Sv. Marjeti ob Pesnici

LEPO USPELI JAVNI NASTOP SOKOLSKE ČETE.

Ob krasnem jesenskem vremenu in v znamenju prazničnega razpoloženja je bilo včeraj pri Sv. Marjeti ob Pesnici lepo sokolsko slavlje, na katerega so prihiteli Sokoli od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, iz Maribora in iz bližnje okolice. Na travniku, kjer je bil nastop, se je zbralo toliko domačega občinstva, kakor doslej še pri nobeni narodni prireditvi ne, kar je dokaz, da se Sokolstvo močno širi ob naši severni meji in, da se pod sokolskim praporom zbirajo krepke čete. Na slavlje so prihiteli polnoštevilno tudi pevci mariborskega »Jadrana«, ki so s svojo mogočno pesmijo prireditev še bolj dvignili.

Pred nastopom je šolski upravitelj in starosta šmarjetske čete br. Vauda v zbranih besedah nagovoril in pozdravil vse navzoče, posebej še okrajnega glavarja g. dr. Ipavca, župnega starosta br. dr. Goriška, narodnega poslanca br. dr. Pivka, zastopnika narodne vojske br. Božo Putnikoviča, orožniškega poročnika g. Kruževeviča, jugoslovanskega borca br. Ljudevita Puclja in druge. Za njim je stopil pred zbrane Sokole in občinstvo župni starosta br. dr. Gorišek, ki se je v svojih besedah spominjal včerajšnjega zgodovinskega dne, ko so pred dvajsetimi leti prehlvali naši bratje kri na Kumanovem. Pozval je Sokole in navzoče občinstvo, da se poklonijo spomenu padlih junakov v Kumanovski bitki, kjer so bili početki našega osvobojenja. Njegovemu pozivu so se navzoči odzvali s trikratnim klicem »Slava!«

Sokolski mešani pevski zbor je nato pod vodstvom staroste br. Vaude zapel pesem Sokolov, nakar so ob zvokih krčevinske godbe »Lira« burno pozdravljeno prikorakali na telovadišče najprej šmarjetski četaši in pod vodstvom učitelja in četnega načelnika br. Zidanika strumno izvajali proste vaje. Za njimi je prikorakala četna načelnica učiteljica sestra

Zidanikova s svojimi naraščajnicami, ki so lepo in skladno izvajale simbolične proste vaje. Navzoče občinstvo ni štedilo s ploskanjem, ko so naraščajnice odhajale s telovadišča in tudi ne, ko so prileteli mladi sokoliči, ki so s svojo točko dobro odrezali. Pri štafetnem teku se je pa brhka Anica jezila na Tončko, ker je tako »pomalem bežala«, da ni Anica prispela prva na cilj. Po končanih igrah moške dece, ki so zelo ugajale, so prikorakali krepki in postavni naraščajniki Sokola-matice ter s svojimi vratolomnimi in lepimi skoki čez mizo naravnost presenetili navzoče, zlasti domačine, ki takega nastopa še niso videli. Spored je zaključila dvanajstorica Sokola Maribor III., ki je prejela za efektno izvajanje navdušeno priznanje.

Po končanem sporedu je spregovoril okrajni glavar g. dr. Ipavic, ki se je zelo pohvalno izrazil in čestital šmarjetskim četašem k tako lepem nastopu. Končno se je še zahvalil četni starosta br. Vauda vsem, ki so pripomogli do lepe sokolske zmage pri Sv. Marjeti ob Pesnici z željo, naj gredo naprej po začrtani poti.

Nato se je razvila v Krambergerjevi gostilni lepa sokolska veselica, na kateri sta prepevala domači mešani sokolski pevski zbor, ki je nastopil tudi med odmori pri sporedu in bil deležen priznanja ter pevci »Jadrana«, ki so dvignili s svojo pesmijo praznično razpoloženje.

Le naprej, šmarjetski četaši, naprej za sokolskim praporom! Zdravo!

Otroška usta.

V šoli pripoveduje katehet otrokom o grozotah pekla in poudari, da bo tam jok in škripanje z zobmi. Mali Janezek dvigne roko in vpraša: »Gospod katehet, kako bo pa škripala moja stara teta, ki nima zob?«

Sedaj moram še povedati, kako je bilo v šoli z nami.

Za zgodovino smo imeli pet, za slovensčino štiri, za nemščino šest, za francoščino sedem in za srbohrvaščino devet profesorjev.

V tretji šoli smo smeli kaditi, v četrti je bilo vsem dijakom kajenje strogo prepovedano, v peti je izšel paragraf, da dijaki smejo kaditi, v šesti, da ne smejo kaditi na javnih prostorih, v sedmi, da sploh ne smejo kaditi. — Ker so se vsi dijaki strogo držali teh paragrafov, so sedaj radi pomanjkanja nikotina oboleli in hodijo blede po svetu ter čakajo bolj-ših paragrafov.

Deklet ne smemo pogledati. Plešemo lahko z dovoljenjem ravnatelja. Če pa profesor vidi dijaka z dekletom, dobi ukor. Kaj je ljubezen ne vemo. Zaljubimo se namreč ne, ker se bojimo, da bi nas izključili iz šole. Itd. V šoli je še mnogo lepih reči.

Tako zelo sem se bavil z mislijo na to šolsko nalogo, da sem sinoči sanjal o šoli

Sanjal sem, da se je vse to, kar sem prej pisal, zgodilo v letu osemnajststotem. Sanjal sem, da mi profesor ni dal nezadostnega reda, ko sem mu dejal, da nisem pripravljen. Sanjal sem, da smo v kavarni sedeli s profesorji pri isti mizi. Sanjal sem, da sem se v šoli naučil srbohrvaščine, nemščine, francoščine, latinščine, praktične matematike, steno-grafije, strojepisja, umetnostne zgodovine, kulturne zgodovine, politične zgodovine, ekonomije, filozofije, psihologije itd. Vsevprek sem to sanjal. Sanjal sem, da sem v šoli slišal, kdo so Nietzsche, Marx, kdo so Michelangelo, Rubens in drugi. Sanjal sem, da sem pri veronauku slišal o budhizmu, mohamedanstvu in drugih verah — čisto objektivno in brez predsodkov.

Vse to in še mnogo drugih bogokletnih reči sem sanjal.

Radi te naloge je gospod ravnatelj sklical konferenco. Kaj so gospodje na konferenci sklenili, se še ni razvedelo.

Pierre Loti:

Lotijeva ženitev

Roman 32

Mala naivna deklica je doživela silno spoznanje sveta in življenja. Divjaški otrok je postal bolj pameten kakor njegov učitelj in njegov gospodar.

Gledal sem jo molče, presenečen in žalosten; neizmerno mi je bilo žal. In tako sem jaz njo prosil odpustanja; solze so mi zalile oči in poljubljaj sem jo kakor brez uma.

In ona me je še ljubila, ljubila tako, kakor se ljubi nadnaravno bitje, ki ga je skoraj nemogoče doumeti in razumeti.

Sladki in mirni dnevi prejšnje sreče so se po tem izletu v Afareahiti polagoma zopet vrnili v najin dom pod visokimi kokosovimi palmami. Vse je bilo pozabljeno in čas je potekal zopet počasno in monotono, kakor poprej...

XXXV.

Tiahui, ki je prišla na obisk v Papet, se je s še dvema svojima spremljevalkama nastanila v najini mali hišici. Bili sta to dve njeni fetii (sorodnici) iz Papeuririja.

Nekega večera me je potegnila za roko; bila je resna in sem takoj spoznal, da hoče govoriti z menoj o važnih stvareh. Odšla sva v vrt pod oleandre.

Tiahui je bila pametna žena in mnogo bolj resna kakor so navadno Tahitčanke.

V svojem daljnem Papeuririju je verno poslušala nauke nekega maorskega misionarja in verjela je strastno, kakor verujejo vsi novokrščenci. V Rarahinem sreču, iz katerega je znala čitati kakor iz knjige, je našla čudne stvari.

»Loti,« mi je rekla, »Rarahu propada v Papetu! Kaj bo z njo, ko boš odšel?«

Zares, Rarahina bodočnost mi je povzročala veliko skrbi. Zaradi velike različnosti najinih narav sem zelo nepopolno domneval njene nedoslednosti in krive pojme. In vendar sem uvideval, da je izgubljena, izgubljena telesno in duševno. To je bil zame morda še večji čar, čar onih, ki bodo umrli, in občutil sem še bolj kakor kdajkoli, da jo ljubim...

In vendar ni bil nihče tako miren in tako tih, kakor je bila moja mala prijateljica Rarahu. Bila je vedno molčeča, mirna in krotka; nikdar več se ni vdajala otroški jezi, kakor nekoč. Bila je ljubezniva in prijazna napram vsem. Ko je prišel kdo k nama na obisk in jo je videl pod verando vso blaženo in nebrizno, smehljajočo se s tajinstvenim maorskim smehom, je bil v dno svoje duše prepričan, da skriva najin dom in najino veliko drevje nad njim vse poezijo tihe in trajne sreče.

Včasih je bila napram meni brezmejno nežna; tedaj se je zdelo, da čuti neodoljivo potrebo, da se privije k svojemu edinemu prijatelju in podporniku na tem svetu. Ko pa je ob takih trenutkih pomislila na moj neizbežni odhod, se je obup-

no razjokala, in tedaj me je vselej zopet prevzela ona nekdanja blazna misel, da bi pustil vse na svetu in ostal pri njej.

Včasih je vzela v roke staro Svečeno pismo, katero je bila prinesla iz Apira. Molila je k Bogu strastno in zarosno in v njenih očeh je žarela silna in neomajna vera.

Često pa je tudi obupala in na njenih ustnih je zaigral oni isti smehljaj sumu in skepse, ki se je bil pojavil na njih prvič onega večera, ko sva se bila vrnila iz Afareahita na otoku Mooreji. Zdelo se mi je, ko da gleda v daljavo, v prostor tajinstvenih stvari: v misli so se ji vračale nenavadne ideje iz ranega divjaškega detinstva v apirskem pragozdu. Njena nepričakovana vprašanja o silno globokih stvareh so dokazovala, da se je v njeni domišljiji nekaj zmedlo, da so se zapletle in zavozlale njene misli.

Njena maorska kri ji je tekla kakor vročina in silno vznemirjena. Takrat je ni bilo mogoče spoznati. Bila mi je popolnoma zvesta — v smislu, ki ga dajejo tahitske žene temu pojmu, to je: bila je dostojna in vzdržljiva napram mladim Evropejcem; zdi pa se mi vendar, da je imela ljubimce med mladimi Tahitčani. Odpuščal in oproščal sem ji vse in se delal, ko da ničesar ne vidim in ne vem. Ona, revica, ni mogla biti do skrajnih posledic odgovorna za početje svoje nenavadno ognjevitve in strastne narave.

Na njeni zunanosti ni bilo niti najmanjših znakov, po katerih se v Evropi

poznajo ona mlada dekleta, ki imajo bolna pluća. Telesne oblike in grudi so ji bile oblike, pravilne kakor oblike in grudi krasnih kipov stare grške umetnosti. Toda značilni suhi kašelj, podoben kašlju kraljičinih otrok, je postajal vse močnejši in pogostejši, in okoli njenih oči so se vedno bolj širili modri kolobarji.

V njej je bila krasno in otožno upodobljena maorska rasa, ki usiha in gine zaradi dotika z našo civilizacijo in našimi običaji, in bo kmalu samo še spomin v zgodovini Oceanije...

XXXVI.

Bil je zadnji »Rendirjev« večer...

Iz sporočila, ki ga je dobila kraljica v naglici od svojih zaupnikov, sem izvedel, da je Taimaha na Tahitiju že najmanj en dan, in starešini dvornih stražnikov je bilo naročeno, da ji sporoči ukaz, da mora biti zvečer na obali pri »Rendirju«.

Točno ob določeni uri sva bila z Rarahu na onem mestu.

Čakala sva dolgo, a Taimahe ni bilo. To sem tudi pričakoval.

Srce se mi je krčilo, ko sem videl kako beže zadnji trenutki najinega zadnjega večera. — Čakal sem z nekim nepopustljivim nemirnim: niti sam nisem vedel, kaj bi dal v tistem trenutku, da bi videl ono bitje, o katerem sem sanjal v svoji rani mladosti in je bilo tako tesno združeno z daljnimi in poetičnimi spomini na Ruerija. Nekaj pa mi je ves čas pravilo, da je ne bo...

Dunajska „žeparska akademija“

Dunajski policiji se je te dni posrečilo razkriti veliko tatvinsko tolpo, ki je v zadnjem času oplenila mnoge dunajske lokale in izvršila celo vrsto najdrznejših žepnih tatvin. Eden glavnih krivcev in voditeljev tolpe je neki Franc Klein, ki je vzdrževal v svojem stanovanju pravo šolo za mlade žeparje, v kateri je uvajal novince v skrivnosti in spretnosti, kako se pešcem najlažje potegne listnica iz žepa. Njegov glavni pomočnik in predavatelj je bil Rudolf Eggert. Oba sta skupno s svojimi učenci izvršila na Dunaju, kakor je policija doslej ugotovila, nič manj kakor 230 tatvin. Bog ve, kako bi se »delovali« po Dunaju, da jih ni policija dovolj zgodaj polovila in jih onemogočila.

V tej tatvinski visoki šoli se je poučevalo na ta način, da so morali mladi žeparji na neopazen način izvleči listnico iz žepa sukničiča, ki je visel na obešalniku, na katerem je bilo obešenih več zvoncev. Listnica se je morala izvleči tako lahno, da ni zazvonil noben zvonček. Najprej je bil obešen na sukničiču en zvonček, nato dva, pozneje trije in končno cela vrsta, ki je seveda neopazno »tatvino« listnice skoro onemogočila. Ko se je mlademu žeparju posrečilo kljub vsem velikim oviram izvleči listnico, ne da bi zazvonil kak zvonček, je dobil diploma in je smel sodelovati pri nevarnih o-

peracijah svojih »profesorjev«. V začetku so mladi »bodoči mojstri« dobivali v izvršitev le lažje zadeve in če so v njih dobro odrezali, ter pokazali potrebno

spretnost, so jim učitelji poverjali težje, nevarnejše naloge, ki so pa tudi več nesle. To šolo je absolviralo veliko število dunajskih žeparjev in se v njej usposobilo

V Budimpešti so nedavno zborovali bivši madžarski bojevniki, vojaki svetovne vojne. Zbralo se jih je okoli 40.000 in po deputacijah so bili zastopani tudi bivši nemški, avstrijski, bolgarski in turški bojevniki. Govoril je tudi sedanji ministrski predsednik Gömbös, ob koncu so paprisegli, da ne bodo mirovali dokler Madžarska zopet ne dobi starih mej. Naša slika kaže častne goste pri spomeniku, »štirin Alzacije« (Hrvaške, Gradišanske, Slovaške in Sedmograške).

za svoj nevarni poklic. Policiji se je sicer posrečilo prijeti nekaj dolgoravnih moštrov, toda večina njih je nedvomno še na svobodi. Svetovna kriminalna zgodovina pozna doslej en sam primer take žeparske visoke šole, in sicer so jo odkrili pred leti v Budimpešti.

Srečna mati zemlja.

Po zadnjih statističnih podatkih Lige narodov prebiva na zemlji dva milijona 12 milijonov 800 tisoč ljudi. V divji Aziji prebiva bilion 103 milijoni prebivalcev, v kulturni Evropi 506 milijonov, v moderni Ameriki 252 milijonov, v vroči Afriki 142 milijonov, v skrivnostni Avstraliji pa 10 milijonov.

Ameriški kaznjenci se puntajo.

V državni kaznilnici v Portsmouthu je zopet nastal upor. Kaznjenci so se spuntali in začeli streljati ter podtaknili ogenj na več mestih. Varnostne oblasti so napele vse moči, da bi užugale uporne kaznjence, ki se niso hoteli vdati za nobeno ceno. Šele z velikimi težkočami in žrtvami se jim je to končno posrečilo.

Točnost.

Šef svojemu uradniku: »To stanje je nevezdržno. Nekaj dan pridete deset minut prezgodaj, drugi dan deset minut prepozno. Vendar dobro veste, da ne trpin netočnosti. Prihajajte odslej točno, ali pa deset minut pozneje.«

Mis Edith Oxley
diplomirana na univerzah Cambridge in Paris se priporoča kot učiteljica za angleški in francoski jezik. Prevzame tudi prestave v teh jezikih. Gregorčičeva 12 II. 3491.

Iščem prazno sobo
v bližini glavnega kolodvora. Ponudbe pod »Dober plačnik« na upravo »Večernika«. 3520

Poltovorni avto
prodam ali zamenjam za motorno kolo ali drugo blago. Naslov v upravi »Večernika«. 3518

Stanovanje, dve sobi in kuhinjo
oddam takoj. Vodnikov trg 3-b. 3521

Restavracija Narodni dom
toči pristna vina iz priznanih ljutomerskih in pekrških kleti, liter po 6, 8, 10, 12 Din. Odlični vinski mošt, liter 6 Din. Sprejema tudi abonente na prvovrstno hrano po konkurenčnih cenah. Topla in mrzla jedila ob vsakem času. Dobra in točna postrežba. — V nadi, da postane Narodni dom to, kar je bil nekdanj, se slovenskim društvom in slovenskemu občinstvu priporoča **Marlija Kudrova**, restavraterka. 3458

Modni atelje Gomboc,
Cankarjeva ulica 1, se priporoča.

Lepo, dobro ohranjeno lisčjo boo
prodam. Prešernova ul. 19, Vprašati od 13. do 14. ure. 3494

4sobno stanovanje s kopalnico
v novi zgradbi oddamo. Naslov v upravi »Večernika«. 3519

Jos. Tichy I Dr.
Konces. elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 2756, proizvajala elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestenčev, svetilk, elektroinstalacijskega b laga po konkurenčni cen. 1603

Učitelj daje instrukcije,
Maribor, Krekova ulica 14, vrata 9. 3139

Dekle,
pridno in pošteno, išče zaposlitve kot postrežkinja. Zna vsa gospodinjstva dela. Naslov v upravi. 3475

Pozor!
Govedina po 4-6 Din. Drugo meso najcenejše pri mesariju Lobniku, Betnavska cesta 47. 3522

Opravična številka E IX 1708/32

Dražbeni oklic

Dne 30. novembra 1932 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin

Zemljska knjiga k. o. Polička vas vl. št. 22
Polička vas vl. št. 216

Cenilna vrednost: Din 25.000⁶³ in Din 37.847—

Najmanjši ponudek: Din 41.899—

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okraino sodišče v Mariboru, odd. IX.
dne 3. 10. 1932